

Piskurewicz, Jan

Konferencja polsko-włoska

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 40/1, 203-204

1995

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

3). Tom III serii: Irena Stasiewicz-Jasiukowa, *Encyklopedia Uniwersalna Księcia Biskupa Warmińskiego i jej rola w edukacji obywatelskiej czasów stanisławowskich*. Warszawa 1994, Wyd. Retro-Art, s. 238. *Pierwsze w Polsce studium o encyklopedii Ignacego Krasickiego, oparte na odnalezionym rękopisie*.

Obie powyższe książki uzyskały już liczne recenzje specjalistyczne (np. w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”, „Świecie Nauki”, „Wieku Oświecenia”, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”).

V. INNA DZIAŁALNOŚĆ KOMITETU

Ścisła współpraca z sekcjami historycznymi Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Matematycznego i Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz – za granicą – z Towarzystwem Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej (rekonstrukcja osiemnastowiecznego ogrodu botanicznego w Szczuczynie, organizowanie muzeum I. Domeyki w Krupowie koło Lidy).

Systematyczna współpraca z Archiwum PAN, dotycząca ochrony spuścizny po uczonych polskich i materiałów dotyczących dziejów instytucji naukowych.

Stała współpraca z Muzeum im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, m.in. pomoc w zorganizowaniu ogólnopolskiej sesji.

Małgorzata Frankowska-Terlecka
(Warszawa)

KONFERENCJA POLSKO-WŁOSKA

Dnia 9.11.1994 r. w Pałacu Staszica w Warszawie miała miejsce polsko-włoska konferencja na temat związków nauki polskiej z nauką włoską, a zwłaszcza zagadnień dotyczących postaci Galileusza i Kopernika.

Konferencję zorganizował Włoski Instytut Kultury w Warszawie, kierowany przez dr Franco Venturinię i Instytut Historii Nauki PAN. Wzięli w niej udział ze strony włoskiej Vincenzo Cappelletti, prezes Międzynarodowej Akademii Historii Nauki, który wygłosił referat *Nauka i czasy po Galileuszu* oraz Paolo Galluzzi, dyrektor Museo i Istituto di Storia delle Scienze we Florencji, który mówił o grobowcu Galileusza w kościele Santa Croce we Florencji. Ze strony polskiej w sesji udział wzięli: Jerzy Dobrzycki, który mówił o polskich uczonych korespondujących z Galileuszem, Bronisław Biliński (*Kopernik, papież Paweł III, Bernardino Baldi i proces Galileusza*), Paweł Czartoryski (*Kopernika opera minora*), Grażyna Rosińska (*Kopernik i Bianchini*) i Jan Piskurewicz (*Nauka polska we Włoszech w latach 1918–1939*).

Szczególnie interesująco wypadł odczyt Paolo Galluzzi o grobowcu Galileusza w kościele Santa Croce, ilustrowany przeźrocami i przynoszący nowe ustalenia i fakty.

Oba referaty uczonych włoskich zostaną przetłumaczone na język polski i opublikowane w „Analectach”. Referaty polskich uczestników spotkania – przetłumaczone na język włoski, ukażą się drukiem we Włoszech.

Jan Piskurewicz
(Warszawa)

NAUKA I TOTALITARYZM

W dniach od 15 do 17 września 1994 r. odbyło się w Warszawie trzecie już z kolei sympozjum krajowych i emigracyjnych historyków nauki i oświaty, tym razem zatytułowane *Nauka polska wobec totalitaryzmów*. Poprzedziły je dwa spotkania: poświęcone działalności londyńskiego Polish University College, zorganizowane w Warszawie w dniach 9–11 września 1992 r. oraz funkcjonowaniu podziemnych szkół wyższych w okupowanym kraju podczas II wojny światowej, urządzone w Londynie w dniach 2–3 kwietnia 1993 r. Organizatorami wszystkich trzech spotkań było Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie oraz Instytut Historii Nauki PAN.

Uczestnicy trzeciego sympozjum omawiali sytuację polskiej nauki w czasie, gdy kończyła się niemiecka okupacja, a rozpoczynał okres nowej, komunistycznej niewoli. Uczeni stawali wówczas przed koniecznością dokonania wyborów, które często przesądzały o ich dalszym życiu i karierze. Musieli zdecydować, czy porzucić naukowe instytucje zbudowane na wojennym wychodźstwie i wracać do sowietyzowanego kraju, czy kontynuować pracę na obczyźnie i tworzyć drugą, wolną Polskę na politycznej emigracji. Czy ujawniać podziemne uniwersytety, a następnie bronić ich intelektualnej suwerenności, czy podejmować walkę z narzuconym systemem w nowej, powojennej konspiracji. Czy protestować przeciwko ubezwłasnowolnieniu nauki, czy podtrzymywać prace badawcze za cenę politycznego serwilizmu i kolaboracji z antynarodowym reżimem.

Bolesław Orłowski, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, we wstępie do wydanych drukiem materiałów sympozjum tak scharakteryzował postawy ludzi nauki w okresie, gdy – jak pisał – „w obliczu totalitarnej maszyny staje osamotniony człowiek”:

„W tak zdawałoby się beznadziejnej sytuacji pragmatyka życiowa – a nawet instynkt samozachowawczy – skłaniają do racjonalnego kapitulactwa. Niektórych motywacji kierujących wyborami i postawami ludzkimi nie da się wszakże całkowicie wypełnić nawet najdoskonalszymi technikami manipulacji społecznej.